

Täysistunto

Keskiviikko 7.12.2016 klo 14.02—0.46

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta annetun lain sekä eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain 3 §:n ja liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 137/2016 vp

Toimenpidealoite TPA 37/2016 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 31/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 31/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

21.58 **Touko Aalto vihr:** (Aivastus — Naurua) Arvoisa herra puhemies! Tiedän, että puheenvuoroni saattaa herättää erilaisia reaktioita. (Naurua)

Mitä tulee itse esitykseen eduskunnalle laeiksi makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta annetun lain sekä eräiden juomapakkausten valmisteverosta annetun lain muutoksista, asia käsiteltiin valtiovarainvaliokunnan verojaostossa, ja hyvin yksituumainen asiantuntijanäkemykseni oli se, että kaikkein järkevintä olisi toimia nyt niin, että Suomi tekisi EU-komissiolle notifikaation ja ilmoittaisi, että jatkamme makeisveron käyttöä vielä vuoden 2017 ajan, jonka aikana sitten valmistelisimme uuden tuotepohjaisen haittaveron, jonka perusteet eivät ole puhtaasti fiskaalisia vaan ennen kaikkea terveysperustaisia. Tälle esitykselle ei ole mitään esteitä, joten voin vain ihmetellä, miksi hallitus ensin peruu makeisveron ja sitten alkaa myöhemmin valmistella jotakin korvaavaa veroa. Tämä hallituksen temppuilu vaikuttaa sekä fiskaalisesti että kansanterveydellisesti. EU-maista, monista maista, löytyy erilaisia tuotepohjaisia veroja, esimerkiksi Unkarissa on muistaakseni sokerin lisäksi rasvoja otettu huomioon. Aivan vastaavaan tapaan voitaisiin mennä Suomessaakin eteenpäin, jotenka voin vain ihmetellä hallituksen arvovalintaa tässä asiassa.

22.00 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Tämä on jännä tämä ilmiö, että Suomessa me itse rajoitamme omaa toimintaamme EU:n pelossa emmekä usko, että ne asiat, jotka ovat mahdollisia muille EU-maille, olisivat mahdollisia myös meille Suomessa. Me täällä pelkäämme EU:n rangaistuksia jo ennen kuin niitä annetaankaan ja teemme sitten sen pohjalta omia johtopäätöksiämme etukäteen. Jos terveysperusteinen verotus, sokeriverotus, on mahdollista muille maille, niin miksiöhän se ei olisi mahdollista Suomelle? Jos sen kantaminen on järkevää muille, niin miksiöhän se ei olisi järkevää Suomelle? Terveysperusteinen sokeriverotus ja laajemminkin terveysperusteinen ruokaverotus olisi ensinnäkin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 126/2016 vp

hyvä valtiontaloudelle, mutta se olisi erityisen hyvä kansanterveydelle. Edesauttamalla kansanterveyttä se voisi myös tuottaa terveydenhuoltokulujen säästöjä.

Arvoisa puhemies! Lihavuus ja yksipuolinen, sokerinen ruokavalio on merkittävä kansanterveydellinen ongelma, johon on syytä pyrkiä puuttumaan valistuksen ja elämäntapakasvatuksen ohella myös veropolitiikalla. Kyllähän muitakin haittoja, kuten tupakkaa ja alkoholia, verotetaan, joten miksei sitten sokeriakin. Elintarvikkeiden valmisteverotuksen kehittäminen terveysperusteiseksi tuleekin aloittaa pikaisesti vastalauseen mukaisesti, ja siihen asti olisi syytä pysyttää tämä nykyinen verotila voimassa.

22.02 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Niin sanotun sokeriveron käyttöön ottamista nimenomaan kansanterveydellisillä perusteilla on kannatettu laajasti yli puoluerajojen. Myös sosiaali- ja terveysvaliokunta kokonaisuudessaan oli asiasta samaa mieltä, ja valiokunnan lausumaehdotuksessa todetaan, että hallituksen pitäisi käynnistää välittömästi säädösvalmistelu elintarvikkeiden terveysperusteisen valmisteveron kehittämiseksi. Sellainenhan on käytössä minun käsittääkseni tällä hetkellä Tanskassa, Norjassa ja Unkarissa, joten EU-lainsäädäntö ei voi olla esteenä, kunhan asia toteutetaan oikealla tavalla. Terveysperusteisella verolla luotaisiin lisäkannustimia myös tuotekehitykselle, joka tukee terveys- ja hyvinvointitavoitteita ja on samalla kansantaloudellisestikin järkevää. Sokerin ja sokerituotteiden käyttö on lisääntynyt huomattavasti viimeisten vuosien aikana, ja erityisen huolestuttavasti se on lisääntynyt lasten ja nuorten keskuudessa. Liiallinen sokerin käyttö on yhteydessä moniin kansanterveydellisiin ongelmiin ja myös moniin sairauksiin, joiden hoitaminen tulee sitten yhteiskunnalle kalliiksi. Sokerin käytön vähentäminen toisi pitkällä tähtäyksellä suuria säästöjä sosiaali- ja terveysmenoihin, ja siksi tällainen terveysperusteinen valmistevero on myös kansantaloudellisesti järkevä.

22.03 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Taitaa olla niin, että opposition ja hallituksen osalta ainakin osin ollaan ihan samoilla linjoilla, eli kyllä meilläkin kovasti mietitään, millä keinoin tällaista terveysperusteista veroa voitaisiin lähteä uudelleen hakemaan. Anneli Jäätteenmäki on tehnyt EU:n kilpailukomissaarille kirjallisen kysymyksen, ja komissaarin mukaan sokeria voi verottaa ilman pelkoa EU:n valtioneuvoston jäsenien rikkomisesta mutta terveysperusteinen vero on kohdistettava tasapuolisesti kaikkiin tuotteisiin.

Tätä makeisveroa, mikä nyt meillä on voimassa, itse asiassa ihmettelin suuresti jo silloin, kun en ollut vielä edes itse täällä eduskunnassa, että mitä järkeä tässä on, että suklaat siirtyvät keksihyllyille ja jugurttipurkkirivit täynnä sokeria vain leviävät pidemmälle kuin maitohyllyt konsanaan kaupoissa. Eli kyllä tämä lisätty sokeri on se suurin ongelma, ja tässä luontaista sokeria taas ei voi millään tavalla pitää ongelmana, koska se taas esimerkiksi marjoissa on se aines, joka saa vitamiinit imeytymään meihin, ja kyllä me vitamiineja todella tarvitsemme, ja marjat ovat tosi terveellisiä. Eli tämä lisätty sokeri on se haaste.

Tämä valtiovarainvaliokunnan mietintö on siinä mielessä hyvä, että tässä seurataan valtiovarainministeriön toimintaa, siellä päivitetään tätä sokeriverotyöryhmän raporttia ja näin pois päin, mutta olisin kyllä valmis ehdottamaan ihan ulkopuolisen konsultin tai työryhmän ottamista käyttöön, koska tarvitsemme todella luovempia ajatuksia kuin ehkäpä sieltä valtiovarainministeriöstä tulee.

22.06 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Piti tulla ihan tänne eteen, koska tämä terveysperusteinen sokerivero on KD:n lempilapsi. Me tuossa meidän viime kesän edus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 126/2016 vp

kuntaryhmän kesäkokouksessa päätimme, että lähdemme voimakkaasti ajamaan tätä esitystä eteenpäin. Niin kuin täällä on jo useammassa puheenvuorossa kuultu, näitä terveysperusteisia veroja on tänä päivänä eri puolilla Eurooppaa käytössä: Tanska, Norja, Unkari, ja Unkarissa vielä nimenomaan juuri tällainen terveysperusteinen sokerivero.

Tässä kristillisdemokraattien vastalauseessa on todettu se, että tämä hallituksen esitys tämän makeisveron poistamisesta on itse asiassa ristiriidassa Sipilän hallituksen oman hallitusohjelman kanssa, koska siellä hallitusohjelman veropoliittisissa linjauksissa on kirjattuna, että tätä makeisveroa nimenomaan tullaan korottamaan, mutta nyt sitten tämä komission moittima makeisvero poistuu jo vuoden 2017 alusta. Tämähän on valtion kassaan tuottanut noin 100 miljoonaa euroa, ja nyt jos me tämän terveysperusteisen sokeriveron perustaisimme, näitten tuoteryhmien laajuus toisi mukansa sen, että valtion kassa tästä paransi jopa 300 miljoonalla eurolla, koska näitä tuotteita, joihin tätä sokeria on lisätty, on monin verroin enemmän kuin mitä tällä hetkellä makeisveron piirissä on. Ja ihan niin kuin edustaja Kosonen tuolla jo aiemmin totesi, on aika yllättävää, minkälaisissa tuotteissa, muun muassa esimerkiksi jugurteissa, on huomattavia määriä lisättyä sokeria. Jos oikein muistan, olikohan peräti tuommoisessa normaalissa purkissa lähestulkoon kahdeksan sokeripalaa. Elikkä suurin osa kuluttajista ei välttämättä osaa edes mieltää sitä, millaisiin erilaisiin tuotteisiin on lisätty sokeria.

Tässä KD:n aloitteessa, mikä myöskin sitten tulee esille tuolla meidän omassa vaihtoehtobudjetissamme, on nimenomaan juuri tämä lisätty sokeri otettu perusteeksi. Elikkä emme tietenkään halua esimerkiksi marjojen ja hedelmien luontaista sokeria olla verottamassa.

Jos nyt semmoinen kansanomainen esimerkki etsittäisiin siitä, minkälaisen lisän tämä KD:n hahmottelema sokerivero toisi sitten tällä hetkellä johonkin sellaiseen tuotteeseen, jonka jokainen suomalainen tuntee: esimerkiksi Fazerin sinisessä suklaalevyssä tämä sokeriveron osuus olisi 18 senttiä.

Meidän mielestämme tämäntyyppinen vero olisi äärimmäisen tärkeä ja hyvä ottaa käyttöön, ja jotenkin harmittaa se valtiovarainvaliokunnan työskentely siinä mielessä, että vaikka tätä asiaa ilmeisesti aivan oikein siellä pohdittiin ja jonkin verran jopa asian käsittelyä lykättiin, sitten kumminkaan viime hetkellä ei haluttu viedä asiaa eteenpäin. Olisi äärimmäisen tärkeää, että tällä hetkellä meillä laitettaisiin oikeasti nyt työryhmä pohtimaan sitä, miten me nopeasti pystyisimme saamaan tämän makeisveron korvaavan sokeriveron käyttöön.

Tässähän vielä sitten EU-asetus tulee avuksi nyt jo joulukuussa, elikkä nyt kun eletään joulukuuta, on tullut voimaan asetus, jossa näihin erilaisiin elintarvikepakkauksiin on merkittävä tuo sokerin määrä. Elikkä tästä ei ole tulossa jotain lisäbyrokratiaa, niin kuin jonkun verran elintarviketeollisuus tuossa jo alustavasti lähti lobbaamaan tätä vastaan, vaan todellakin tämä lisätyn sokerin määrä näkyy niissä tuotepakkauksissa, se on joka tapauksessa siellä olemassa, ja nykyisellä tietotekniikalla ei liene kovinkaan suuri ongelma ottaa sitä huomioon, kun tätä veroa lähdetään sitten laskemaan. Siinä mielessä voisi sanoa, että tämä ajankohta on mitä otollisin nyt tämän terveysperusteisen sokeriveron käyttöön ottamiseksi.

Oli ilahduttavaa, että tällainen periaatteellinen yksimielisyys tämän asian ympärillä tuntui syntyvän, ja siinä mielessä vielä enemmän harmittaa, että se sitten kariutui kuitenkin — en tiedä, oliko hallituksen arkuus vai saamattomuus vai mikä tässä sitten loppumetreillä oikein syynä, että tätä asiaa ei viety eteenpäin. Mutta tätä ei pidä nyt missään nimessä jättää

Pöytäkirjan asiakohta PTK 126/2016 vp

tähän. Jatketaan tämän asian eteenpäinviemistä. Tämä aivan varmasti tulisi koitumaan koko kansakunnan parhaaksi.

22.10 Timo Harakka sd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Mäkisalo-Ropponen jo erinomaaisesti kiteyttikin nämä terveysvaikutukset, joita uudella verolla tulisi tavoitella. Samoin edustaja Kosonen korosti aivan oikein sitä, miten yksimielinen tämä eduskunta on yli hallitus—oppositio-rajojen siitä, että tällainen terveysperusteinen vero tulisi toteuttaa. Siksi tämä onkin merkillinen näytelmä, että emme ole tässä asiassa tämän pidemmällä. Sokeriverotyöryhmän mietintö valmistui jokunen vuosi sitten, ja kyllä jaoin sen tuskan, kun kävin läpi, että ei ole aivan yksinkertainen tehtävä pystyä määrittelemään oikeudenmukainen ja tavoitteeseen nähden oikeanmittainen vero, mutta tässä kyllä epäilemättä on valtiovarainministeriöllä ollut aivan liian kapea toimeksianto. Tässä mietinnössäkkin puhutaan sokeriverosta, ikään kuin se olisi juuri se asia — vaikka, aivan kuten edustaja Kosonen totesi, tätä asiaa pitäisi tarkastella paljon laajemmin.

Se, mikä tässä on erityisen outoa, on se, että hallituksella on ollut vuosi aikaa suunnitella, panna liikkeelle vaihtoehtoinen vero korvaamaan tämä makeisvero, mutta mitään ei ole saatu aikaan, mitään edistystä ei ole tapahtunut. Vielä oudompaa on se, että kun sosiaali- ja terveysvaliokunta on tehnyt yksimielisen mietinnön siitä, että tarvittaisiin terveysperusteinen vero, niin sitä ei valtiovarainvaliokunnan mietintöön ole voitu edes laittaa. Nähtiin sellainen outo näytelmä valtiovarainvaliokunnassa, että mietintö pöydättiin kaksi kertaa, (Touko Aalto: Kaksi kertaa!) kun tätä sommiteltiin, ja niinpä tässä olemme erikoisessa tilanteessa, että vasemmistoliiton, vihreiden ja sosialidemokraattien yhteinen vastalause siteeraa sanasta sanaan sosiaali- ja terveysvaliokunnan yksimielistä kantaa. (Puhemies koputtaa) Tähän on tultu.

22.13 Sari Tanus kd: Arvoisa rouva puhemies! Tähän on hyvä jatkaa edellisten puhujien jälkeen. Edustaja Essayah hyvin puheenvuorossaan kokosi näitä ajatuksia, ja haluaisin nostaa myös hallituksen oman linjauksen ja kärkihankkeen, terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen näkökulman ja tässä nimenomaan ennaltaehkäisyn näkökulman — nehan ovat keskeisiä asioita, joita hallituskin haluaa viedä eteenpäin. Sitten taas kysyisin, miten nämä puheet ja nämä käytännön toimet sopivat yhteen.

Kaiken kaikkiaan tätä sokeriveroa ajatellen muun muassa Evira ja THL ovat puhuneet sen puolesta, ja todella sosiaali- ja terveysvaliokunta ei kai mitään muuta voinut antaa kuin yksimielisen, kun myös meillä valiokunnassa kuultavana olleet asiantuntijat oikeastaan yhtä lukuun ottamatta kaikki puhuivat sokeriveron puolesta — ja yksi, joka kritiikkiä esitti, oli sieltä elintarviketeollisuuden puolelta, niin kuin on tietysti julkisuudessa jonkin verran ollut. Mutta heidänkin suhteen oli puhe jo siitä, että tuotekehittelyä ja terveellisempiä tuotteita, vähemmän sokeria sisältäviä tuotteita on mahdollisuus kehittää, ja se edelleenkin edistäisi kansalaisten terveyttä ja hyvinvointia ja ennalta ehkäisisi monia terveyshaittoja. Jos me ajattelemme, että paljon olemme puhuneet diabeteksen kustannuksista ja siihen liittyen myös ennaltaehkäisystä, niin kyllä kansakunnalla ylipaino — ei vain lapsilla ja nuorilla vaan myös aikuisilla ja ikäihmisillä — on myös sellainen asia, mikä olisi otettava vakavasti, ja siinä kyllä nämä sokeripitoiset tuotteet on yksi keskeinen, mikä on sitä tyrkkimässä eteenpäin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 126/2016 vp

Niin kuin on esille tullut, useammassa Euroopan maassa tästä on puhuttu ja se on käytössäkin, elikkä kaikki mahdollisuudet Suomessakin on tämä todella ottaa pikaisesti käyttöön, jos vain siihen on tahtotilaa ja oikeaa asennetta. Toivoisin, että sitä löytyisi.

22.15 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Jos on halua, niin löytyy keinoja. Sen takia ihmetyttää kyllä suuresti tässä asiassa hallituksen haluttomuus toimia, sillä niin kuin tässä keskustelussakin on tullut ilmi, sekä hallituspuolueiden että opposition, meidän kaikkien yhteinen tahto on se, että me voisimme sellaisen veron luoda, jolla pystymme ohjaamaan ihmisille terveellisempiä ruokatottumuksia ja -valintoja. Todellisia esteitä ei ole siihen, etteikö tällaista sokeriveroa tai, sanotaanko, laajempaakin terveysterveysta veroa voisi luoda, ja tämä makeisvero voitaisiin korvata sillä. Meillä olisi aikaa sitä valmistella. Sen takia on typeryyttä poistaa nyt tämä vero ja sitten kohta luoda uutta tilalle. Se on myös huonoa veropolitiikkaa, koska se aiheuttaa poukkoilevuutta. Niin kuin on tässä keskustelussa tullut esille, EU ei ole todellinen este, ja sen takia pistääkin mietityttämään, mikä EU:n pelko hallitusta tässä vaivaa vai onko se sitten elintarviketeollisuuden pelko, kun tässä asiassa ei ole haluttu edetä.

Me kaikki tiedämme, että sokeri aiheuttaa lihavuutta. Se aiheuttaa paljon terveystaloudellisia ongelmia esimerkiksi diabeteksen ja hammashuollon osalta, ja myös tämä summa, mikä tässä nyt valtion budjetista häviää, 110 miljoonaa euroa, on merkittävä summa. Me olemme tehneet tässä salissa kipeitä säästöpäätöksiä päivä toisensa jälkeen, ja kyllä tämäkin summa tarvittaisiin siinä yhteisessä kassassamme, jota voisimme käyttää, ja toisaalta nyt on huoli, että tämän makeisveron poistumisen myötä tulee lisäkustannuksia terveystaloudelle.

22.17 Toimi Kankaanniemi ps: Rouva puhemies! On selvää, että me täällä, uskoisin, kaikki olemme sitä mieltä, että sokeria ja rasvaa pitäisi verottaa ja niiden käyttöä vähentää myös tällä tavalla, mutta kyllä tässä keskustelussa nyt on aika tavalla oiottu tosiasioita. Ihmettelen sitä, että kun sokeriverotyöryhmä jo vuonna 2013 antoi raporttinsa, niin sen pohjalta ei edellinen hallitus lähtenyt tekemään yhtään mitään, vaikka tiesi, että tämä nykyinen malli on sellainen, mikä ei tule jatkumaan pitempään. Nyt valtiovarainministeriö valtiovarainvaliokunnan kehotuksesta on päivittämässä sokeriverotyöryhmän loppuraporttia, eli asiaa selvitetään.

Tähän mietinnön kolmannelle sivulle on kirjoitettu hyvin perusteellisesti se, miksi sokerivero on hankala toteuttaa. Täällä todetaan, että ravintoarvotietojen perusteella tai analyysimenetelmin elintarvikkeista ei voida erottaa lisättyä ja luontaista sokeria, joten vero ei voisi perustua vain lisätyn sokerin määrään, niin kuin täällä väitettiin. Edelleen nämä pakkaamattomat konditoriatuotteet, hedelmät ja vihannekset ovat hankalasti tässä otettavissa mukaan, ja niiden kohtelu on vaikeaa. Hallinnollinen taakka on iso. Helposti tässä tulee kyllä näitä EU:n kilpailu- ja kulutuspoliittisia rajoituksiakin vastaan. Noissa maissa, joissa tällainen vero on, se perustuu tullinimikkeisiin, ei sokeriveron kaltaiseen veroon. Nämä on selvitetty tässä mietinnössä hyvin.

Arvoisa puhemies! Toivon kyllä, että hallitus valmistelee ja etenee tässä asiassa, että saadaan (Puhemies koputtaa) meidän tahtomme mukainen malli nopeasti.

22.19 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En ole yllättynyt, että edustaja Kankaanniemi näki tässäkin asiassa, kuten kaikissa asioissa, syyppäiksi edellisen hallituksen. Täytyy kuitenkin todeta, että sokeriverotyöryhmä pyrki löytämään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 126/2016 vp

vielä paremman mallin kuin ongelmalliseksi ja osittain epätoimivaksi katsottu nykyinen makeisvero oli, mutta siinä hän on oikeassa, että tehtävä osoittautui vaikeaksi. Edellinen hallitus oli kuitenkin siinä uskossa ja vakaassa tahdossa pitää voimassa makeisvero, ja niinhän oli tämäkin hallitus aloittaessaan. Täällä on viitattu siihen, että hallitusohjelmassa on päinvastoin haluttu korottaa makeisveron tuottoa, ja sitten on tultu siihen ikävään lopputulemaan, että valitukset EU:n suuntaan uhkaavat tätä makeisveroa. Sitä suuremmalla syyllä tässä olisi ollut vuosi aikaa etsiä parempi malli. Missä nyt on se kokeilukulttuuri ja missä nyt ovat ne luovat reformit, joita hallitus kovasti mainostaa, sen sijaan että (Puhemies koputtaa) tukeudutaan vain tähän jo vaikeaksi osoittautuneeseen valmisteluun?

22.20 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olisin halunnut kysyä edustaja Kankaanniemeltä: Jos ymmärsin oikein, niin olisi mahdollista tai hankala lisätä sokeria määrittää, ja minusta se on aivan tosi outo ajatus tai kannanotto, eli jos meillä on joku tuote, johon lisätään joitakin ainesosia, niin eikö se nyt ole varsin yksinkertaista tietää, minkä verran ja mitä ainesosia on lisätty johonkin tuotteeseen? (Touko Aalto: On!) Siinä mielessä tavallaan tämäntyyppinen perustelu ei kyllä millään muotoa kuulosta pätevältä.

Toisaalta, niin kuin tässä on tullut esille, sellainen näkökanta, että Suomi on kyllä kauan nopeasti useasti toteuttamassa sitä, mihin EU:n puolelta tulee vinkkejä tai määräyksiä. Aivan hyvin voitaisiin jatkaa myös tällä makeisverojutulla pitempään ja sinä aikana kehitellä yksityiskohtaisemmin, miten otetaan esimerkiksi terveysperusteista sokeriveroa käyttöön.

Perustelut eivät oikein kyllä nyt vakuuta.

22.21 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Perustelut eivät olleet minun omiani, vaan ne on kirjoitettu tänne mietinnön kolmannen sivun kolmanteen kappaleeseen, jossa todetaan, että vero ei voisi perustua vain lisätyn sokerin määrään. Tämä on se lähtökohta, johon vetosin.

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Kiviranta, listalta.

22.21 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi käytti poikkeuksellisen hyvän puheenvuoron, ja olin hieman pettynyt, kun hän ei puhunutkaan omiaan. (Naurua)

Täällä käydään ilmeisesti aika dramaattista keskustelua, tarpeettoman dramaattista keskustelua sokeriverosta. Varmaa on, että EU ei ole esteenä sille, kun pystytään toteuttamaan kilpailun kannalta yritykset ja niiden tuotteet tasapuolisesti huomioon ottava malli, ja olen ymmärtänyt, että valtiovarainministeriö parhaansa mukaan yrittää kehittää sellaista sokeriveromallia, joka tuoteverona voitaisiin ottaa käyttöön. Varmasti tämä valmistelu vaatii paljon yksityiskohtien hallintaa, ja myös sitä ylimääräistä hallinnollista taakkaa pitää tietenkin välttää. Selvää on, että raaka-aineverona sitä ei voida toteuttaa vaan sen täytyy nimenomaan voida olla toteutettavissa tuoteverona.

22.22 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Suomessa on todella paljon terveysvalistusta käytetty, ja me kaikki tiedämme, että täytyy liikkua hyvin ja sitten myös olla hyvää ravintoa, jotta olemme terveitä. Pehmeitä keinoja täytyy käyttää edelleen, mutta täs-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 126/2016 vp

sä on hyvä keino sitten ottaa vähän toisenlaistakin keinoa käyttöön. Minusta on erittäin hyvä, että tämä asia on paljon esillä ja että tästä puhutaan, että kaikille tulevat ilmi ne sokerin vaikutukset edelleen ja se, missä tuotteissa semmoista huonoa sokeria oikeasti on. Maailman terveysjärjestö WHO on tuoreessa raportissaan todennut, että sokeripitoisten juomien riittävän tuntuva verotus voi vähentää lihavuutta ja kakkostyyppin diabeteksen yleistymistä ja hammassairauksia, eli tästä on myös tutkittua tietoa vahvasti, että tällainen verotus on hyvin kannatettava asia. Tämä myös lisää näitten terveellisten tuotteiden, ruoka-aineiden, keksintöjä ja sitten myös työllisyyttä sitä kautta.

Tässä keskustelussa oli äsken esillä se, että EU:n elintarviketietoasetuksen nojalla — juuri tässä joulukuussa voimaan tulevan asetuksen nojalla — olisi siellä ilmoittamisvelvollisuuksissa myös se tuotteeseen lisätty sokeri, mutta näin ei ole, vaan siellä tulee olemaan kokonaissokerimäärä, joten sitä lisättyä sokeria me emme sieltä saa suoraan. Mutta ilolla kuuntelin edustaja Kivirannan uskoa valtiovarainministeriön toimintaan, ja minäkin siihen uskon, mutta ehkäpä kuitenkin toistan sen, että jospa myös joku ulkopuolinen tulisi auttamaan heitä tässä kiperässä tilanteessa, jotta saisimme tähän ratkaisun.

22.25 Touko Aalto vihr: Arvoisa rouva puhemies! Itse asiassa tämä tilanne Suomen kannalta on hyvinkin yksinkertainen, jos meidän ei ole pakko, meidän ei ole mikään absoluuttinen pakko tässä ja nyt poistaa makeisveroa. Me voimme tehdä tämän notifiokaation EU:n komission suuntaan ja hakea jatkoaikaa, niin että vaikkapa vuoden 2017 aikana me valmistemme oman mallin Suomeen. Jos tuo aika ei tuota tuotosta, niin teemme sen vaikka uudestaan. Ja kun meillä on olemassa referenssejä muista EU-maista, joissa on vastaavalla tapaa, muun muassa Unkarissa, tuotepohjaiselle verolle tehty erilaisia malleja, niin me voimme hyvin myös nojata niihin. Jos meidän ei ole tosiaan pakko poistaa makeisveroa, jos meillä on mahdollisuus saada tähän jatkoaika, jos muissakin EU-maissa on tehty vastaavia malleja, niin miksi me emme voisi tehdä näin? Tähän järkevää vastausta eivät hallituspuolueiden edustajat ole pystyneet kertomaan. Siksi ihmettelen, miksi, miksi ja vielä kerran miksi. (Toimi Kankaanniemi: Niillä on eri mallit!)

22.26 Sari Tanus kd: Arvoisa rouva puhemies! Olisin vielä halunnut jatkaa ajatusta siitä lisäystä sokerista. Tokihan on eri asia, jos meillä on marjoja ja hedelmiä ja tämäntyyppisiä, joissa on luontaista sokeria mukana. Mutta sitten meillä on valtava määrä tuotteita, missä raaka-aineet ovat sellaisia, että niistä ei synny sokeria, ja joissa ainut sokeri on nimenomaan se lisätty sokeri. Toisin on esimerkiksi marjoja ja hedelmiä sisältävissä tuotteissa. Minä ymmärrän, että edustaja Kankaanniemi esitti vain valiokunnan mietinnöstä ja sieltä teksteistä esiin nostamia asioita, mutta niin kuin sanottu, mietinnön perustelut eivät kyllä millään muotoa kuitenkaan vakuuta näin lääkäri-ihmistä. Toisaalta tämä, että voitaisiin tässä tilanteessa mennä eteenpäin ja tuoda sitten seuraavan vuoden aikana tätä terveysterveysteista sokeriveroa, on vaihtoehto, mikä on huomattavasti parempi.

22.27 Touko Aalto vihr: Arvoisa rouva puhemies! Kun edustaja Kankaanniemi vielä huusi minun puheenvuoroni päätteeksi jotain, niin pitää vastata vielä siihen.

Toki monissa muissa maissa on erilaisia malleja. Me voimme ottaa jonkin erilaisen mallin käyttöön myös Suomessa — siksi se alkuperäinen kysymykseni. Jos ei ole pakko poistaa makeisveroa ja jos me voimme tehdä notifiokaation EU:n suuntaan, hakea sen jatkoajan ja tehdä jonkin aivan uuden mallin, jonkun semmoisen, mikä vertautuu jo olemassa oleviin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 126/2016 vp

malleihin Euroopassa, niin tehdään jokin sellainen. Tähän peruskysymykseen ette pysty, edustaja Kankaanniemi, vastaamaan yhtään mitään. (Toimi Kankaanniemi: Kyllä, mutta en viitsi enää!)

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 137/2016 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.